

Nr 159

Ölförsäljningsförordning

given Stockholms slott den 23 mars 1961.

Kungl. Maj:t har, med riksdagen¹, funnit gott förordna som följer.

Inledande bestämmelser

1 §.

Med *öl* förstås maltdryck vars alkoholhalt överstiger 1,8 men icke 2,8 viktprocent.

2 §.

Under *försäljning* inbegripes allt tillhandahållande av öl mot ersättning. Som försäljning skall dock icke anses att arbetsgivare på grund av arbetsavtal utan särskild gottgörelse tillhandahåller öl åt anställd.

Till *partihandel* hänförs försäljning till återförsäljare i och för dennes rörelse samt försäljning för export. Annan försäljning (*detaljhandel*) sker genom *utminutering* eller *utskänkning*. Med *utskänkning* förstås försäljning till förtäring på stället.

3 §.

Öl må säljas endast av den som äger rätt därtill enligt denna förordning. Hembryggt öl må icke säljas.

Rätt att sälja öl hänför sig till viss lokal (*försäljningsställe*).

Vid varje försäljningsställe skall, därest rättighetsinnehavaren icke är enskild person som själv handhar verksamheten, finnas särskilt utsedd person som har att utöva tillsyn över försäljningen (*föreståndare*).

Om import och partihandel

4 §.

Öl som införes till riket må icke utlämnas från tullverket, om icke varan antingen då den inkommer hit eller därefter genom varuhavarens försorg under tillsyn av tullpersonal blivit försedd med uppgift om tillverkarens namn och om varuslaget. I stället för uppgift om varuslaget må användas av kontrollstyrelsen godkänd beteckning.

Öl som nu sagts må icke förses med uppgift ägnad att giva drycken sken av att tillhöra annat varuslag än det till vilket den är hänförlig.

¹ Prop. 1961: 8; BevU 10; Rskr 126.

Generaltullstyrelsen äger för särskilda fall medgiva undantag från bestämmelserna i denna paragraf.

5 §.

Partihandel må utövas av den som har tillstånd till utminutering.

Efter anmälan hos kontrollstyrelsen må partihandel därjämte utövas av den som yrkesmässigt bedriver partihandel med matvaror eller yrkesmässigt inför öl till riket.

Vid partihandel är säljaren skyldig förvissa sig om att köparen äger rätt att återförsälja varan.

Om rätt till detaljhandel

Utminutering

6 §.

Rätt att utminutera öl tillkommer den som erhållit tillstånd därtill, så ock den som äger utminutera rusdrycker.

Tillstånd till utminutering av öl skall, om ej hinder möter enligt 7 § eller eljest särskilda skäl äro däremot, meddelas

a) den som yrkesmässigt försäljer matvaror till allmänheten (*matvaruhandlare*),

b) den som yrkesmässigt tillverkar öl, lättöl eller läskedrycker (*tillverkare*), samt

c) företag som avses i 9 §.

Den som äger rätt till öppethållande efter den vanliga affärstidens slut eller till utskänkning av rusdrycker, öl eller alkoholfria drycker må dock erhålla tillstånd till utminutering endast om så finnes påkallat med hänsyn till särskilda förhållanden.

Tillstånd för tillverkare innefattar icke rätt att bedriva utminutering från butik, som särskilt inrättats för försäljning av drycker.

7 §.

Ölförsäljare som är enskild person och själv handhar utminutering ävensom föreståndare för utminutering skall med hänsyn till personliga förhållanden vara lämplig att utöva verksamheten.

8 §.

Tillstånd till utminutering meddelas av polismyndigheten i den ort, där försäljningsstället är beläget.

Tillstånd meddelas att gälla tills vidare.

Om tillstånd till utminutering skall utfärdas tillståndsbevis.

9 §.

Föreslå kommunens fullmäktige den inskränkningen i fråga om matvaruhandlars utminutering, att den ekonomiska fördelen av försäljningen genom inrättande av särskilt företag göres oberoende av myckenheten sålt öl, och finnas därvid föreslagna grunder för försäljningens ordnande i övrigt lämpliga, skall förslaget fastställas av länsstyrelsen. Beslut i sådan fråga skall tillställas polismyndigheten i kommunen.

Fastställer länsstyrelsen förslaget, skall i beslutet angiven inskränkning föreskrivas med avseende på tillstånd som därefter beviljas matvaruhandlare.

Utskänkning

10 §.

Rätt att utskänka öl tillkommer, förutom i fall som i andra stycket sägs, den som erhållit tillstånd därtill, så ock den som äger utskänka rusdrycker.

Öl må utskänkas vid slutet bord

a) till inackorderade gäster vid matservering i hem (*utskänkning vid heminackordering*),

b) till dem som bo i bostadshus med gemensam matsal, vid servering i denna (*utskänkning i kollektivhusmatsal*), samt

c) till anställda vid institution eller företag i för dem avsedd matsal eller därmed jämförlig lokal (*utskänkning i personalmatsal*).

Rätt till utskänkning som avses i andra stycket b) eller c) tillkommer den som förestår lokalen.

Kungl. Maj:t äger meddela bestämmelser om i vilken utsträckning och under vilka villkor militär mäss må hänföras till personalmatsal.

Utskänkning i personalmatsal må bedrivas endast om institutionens eller företagets ledning eller befälhavaren lämnat medgivande härtill.

11 §.

Enskild person, som själv handhar utskänkning vartill tillstånd enligt denna förordning erfordras, ävensom föreståndare för sådan utskänkning skall med hänsyn till personliga förhållanden vara lämplig att utöva verksamheten.

Utskänkning må ej handhavas av den som är omyndig eller i konkurs-tillstånd.

12 §.

Tillstånd till utskänkning vid enstaka tillfälle eller under enstaka tidsperiod (*tillfällig utskänkning*) meddelas av polismyndighet.

13 §.

Tillstånd till utskänkning, vilken bedrivs året runt eller årligen under viss tidsperiod (*årsutskänkning*), meddelas av länsstyrelse.

14 §.

Tillstånd till utskänkning meddelas, utom i fall som avses i andra stycket, vid tillfällig utskänkning av polismyndigheten i den ort och, vid årsutskänkning, av länsstyrelsen i det län, där utskänkningen är avsedd att bedrivas.

Tillstånd till utskänkning på fartyg, järnvägståg eller luftfartyg meddelas vid tillfällig utskänkning av polismyndigheten i den ort och, vid årsutskänkning, av länsstyrelsen i det län, där fartygets rederi, järnvägens styrelse eller luftfartsföretaget har sitt säte. Har rederiet eller luftfartsföretaget icke säte inom riket, meddelas tillstånd av överståthållarämbetet.

Tillstånd meddelas att gälla tills vidare, för bestämd tid eller för visst tillfälle.

Om tillstånd till utskänkning skall utfärdas tillståndsbevis.

15 §.

Över ansökan om tillstånd till årsutskänkning skola, då fråga ej är om utskänkning som avses i 14 § andra stycket, yttranden inhämtas från polismyndigheten och fullmäktige i den kommun, där utskänkningen är avsedd att bedrivas. Fullmäktige skola höra kommunens nykterhetsnämnd.

Till årsutskänkning, som avstyrkts av kommunens fullmäktige, må tillstånd ej meddelas. Utan hinder av vad nu sagts må tillstånd meddelas då det från allmän synpunkt finnes påkallat att årsutskänkning äger rum på hotell eller pensionat på en för turistväsendet betydelsefull ort.

16 §.

När det finnes påkallat av särskilda förhållanden, må i samband med utskänkningstillståndet meddelas närmare föreskrifter rörande utskänkningens bedrivande.

Föreskrifter som i första stycket sägs må icke

- a) röra måltidstväng eller kvantitetsbegränsning,
- b) innebära senare tidpunkt för utskänkningens början än i 24 § 1 mom. sägs, eller
- c) innefatta förbud mot utskänkning till viss person eller viss kategori av personer.

Gemensamma bestämmelser

17 §.

Ombyte av försäljningsställe, där detaljhandel med öl bedrivs efter tillstånd, må ske efter medgivande av tillståndsmyndigheten.

18 §.

Har den som erhållit tillstånd till utminutering eller utskänkning av öl avlidit, försatts i konkurs eller förklarats omyndig och vill dödsboet, konkursboet eller förmyndaren fortsätta rörelsen, skall därom inom två månader från dödsfallet, första borgenärssammanträdet eller omyndighetsförklaringen göras anmälan hos tillståndsmyndigheten. Såvida myndigheten icke finner skäl bestämma kortare tid, må rörelsen fortsättas, om tillståndet avser bestämd tid, intill utgången av samma tid, och utan tidsbegränsning om tillståndet gäller tills vidare.

I fall som i första stycket sägs, så ock eljest om skäl därtill föreligga må tillståndsmyndigheten efter ansökan därom, i förekommande fall efter hörande av de myndigheter som yttrat sig över tillståndsansökningen, överföra tillståndet på annan.

19 §.

Inom läger, kasernområde eller annat uteslutande för krigsmaktens behov upplåtet område må utminutering icke äga rum och utskänkning ske endast i fall som avses i 10 § andra stycket och 12 §.

Om försäljningen

20 §.

Var och en som har befattning med försäljning av öl skall därvid verka för att nykterhet och ordning främjas.

Vid utövande av försäljningsrätt må innehavaren anlita biträde endast av hos honom anställda. Försålt öl må dock på hans ansvar försändas genom annan till känd köpare.

21 §.

Vid utminutering och utskänkning skola alkoholfria drycker finnas att tillgå i tillfredsställande urval och omfattning.

Matvaruhandlare må bedriva utminutering endast i anslutning till försäljning av matvaror.

På försäljningsställe må öl icke förvaras i annat kärl än det vari drycken levererats av tillverkaren. Ej heller må öl, som är avsett för försäljning, av återförsäljare förändras.

Hembryggd maltdryck må icke förvaras på försäljningsställe.

22 §.

Öl må icke utskänkas till den som kan antagas ej hava fyllt 16 år.

Öl må icke utlämnas till den som är synbarligen berörd av alkoholhaltiga drycker eller annat berusningsmedel. Sådan person må icke tillåtas uppehålla sig på försäljningsställe.

Ej heller må öl utlämnas, då särskild anledning till misstanke föreligger, att varan är avsedd att användas i berusningssyfte eller till olovlig försäljning.

23 §.

Om de tider då öl må utminuterats gäller vad i butikstängningslagen är stadgat. Under sön- eller helgdag må dock utminutering icke bedrivas från fordon.

24 §.

1 mom. Utskänkning av öl må ej börja före klockan 7.

Utskänkningen skall avslutas senast klockan 22, där ej tidigare tidpunkt föreskrivits enligt 16 eller 27 § eller senare tidpunkt medgivits enligt 2 mom. eller är tillåten på grund av bestämmelsen i 3 mom.

2 mom. Föreligger stadigvarande behov av längre utskänkningstid än i 1 mom. sägs, äger länsstyrelsen i samband med utskänkningstillståndets meddelande eller senare lämna medgivande därtill. Över ansökan som göres under tillståndstiden skall yttrande inhämtas från polismyndigheten och kommunens nykterhetsnämnd.

Yppas för särskilt tillfälle behov av utskänkning efter den eljest gällande tiden, må polismyndigheten lämna medgivande därtill.

3 mom. Då utskänkning av öl bedrivs på grund av rätt till utskänkning av rusdrycker må, utan hinder av vad i 1 mom. är stadgat, öl utskänkas under den för rusdrycksutskänkningen gällande tiden.

4 mom. Under tid, då utskänkning ej är medgiven, är det förbjudet att låta öl förtäras på utskänkningsstället.

5 mom. Vad i denna paragraf stadgas skall ej äga tillämpning i fall som avses i 10 § andra stycket och 14 § andra stycket.

25 §.

I lokal, där öl må utskänkas efter tillstånd enligt denna förordning, är det förbjudet att förtära eller låta någon förtära rusdrycker eller ersättningsmedel därför. Ej heller må rusdrycker eller sådana ersättningsmedel förvaras, i lokalen eller eljest, på sådant sätt att det kan befaras att de förtäras av gästerna.

Vid utminutering må, utom i fall då anställd tillhandahålles öl på sätt i 2 § sägs, öl icke utlämnas till förtäring på försäljningsstället eller på annat därtill beläget område, varöver ölförsäljaren äger förfoga.

Om tillsyn och besvär

26 §.

Det åligger länsstyrelse, polismyndighet och kommunal nykterhetsnämnd att övervaka att bestämmelserna i denna förordning och med stöd därav meddelade föreskrifter iakttagas.

Kontrollstyrelsen åligger att hava tillsyn över tillämpningen av denna förordning samt att utfärda erforderliga föreskrifter och anvisningar.

Den som enligt första eller andra stycket har taga befattning med tillämpningen av denna förordning är berättigad att erhålla tillträde till tillverknings- eller försäljningsställe med tillhörande lokaler samt att taga del av handelsböcker med tillhörande verifikationer.

27 §.

Iakttagas icke bestämmelserna i denna förordning eller med stöd därav meddelade föreskrifter, må polismyndigheten eller, när tillstånd meddelas av länsstyrelsen, denna, efter hörande av kommunens nykterhetsnämnd, meddela ölförsäljaren varning. Därest rättelse ej vinnes eller varning ej finnes vara tillfyllest, må försäljningen helt eller delvis förbjudas eller tillståndet återkallas, med verkan för viss tid eller tills vidare. Om så finnes lämpligt på grund av särskilda förhållanden, må föreskrifter som i 16 § sägs meddelas.

Tillstånd till utminutering skall av polismyndighet återkallas, då i 6 § andra stycket angivna förutsättningar för sådan rätt icke längre föreligga eller, där särskilda förhållanden ej annat föranleda, då utminutering förenas med rörelse som i 6 § tredje stycket sägs.

I ärende, som avses i första stycket, skall polismyndigheten, där fråga är om försäljning från ölbryggeri, inhämta yttrande från kontrollstyrelsen.

28 §.

För visst tillfälle, då så anses erforderligt för ordningens upprätthållande, må länsstyrelsen eller polismyndigheten förbjuda utminutering och utskänkning av öl eller föreskriva inskränkningar däri.

Då så prövas nödvändigt under krig eller vid krigsfara eller när arbetslöshet eller nöd i större omfattning råder, må Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, länsstyrelsen förbjuda utminutering och utskänkning av öl eller föreskriva inskränkningar däri.

29 §.

Beslut som länsstyrelse eller polismyndighet meddelat enligt denna förordning länder omedelbart till efterrättelse, där ej annorlunda särskilt förordnas.

30 §.

Besvär över beslut, som enligt denna förordning meddelats av länsstyrelse, föres hos Kungl. Maj:t i finansdepartementet.

Då länsstyrelse utfärdar bevis om tillstånd till årsutskänkning och fråga ej är om utskänkning som avses i 14 § andra stycket, skall kungörelse om beslutet anslås hos myndigheten. Kungörelsen skall innehålla uppgift om den dag då kungörelsen sålunda anslås. Tiden för anförande av besvär skall i sådant fall räknas från den dag kungörelsen anslagits.

31 §.

Fullmäktige må uppdraga åt kommunalt organ eller åt särskilt utsedda personer att i fullmäktiges ställe avgiva yttranden eller fatta beslut enligt denna förordning. I Stockholm äger nykterhetsnämnden motsvarande befogenhet.

Ansvarsbestämmelser

32 §.

1 mom. Den som säljer öl utan att äga rätt därtill enligt denna förordning eller överskrider sådan rätt, straffes för olovlig försäljning av öl med dagsböter. I ringa fall skall dock ej till straff dömas.

Är brottet grovt, vare straffet dagsböter eller fängelse i högst sex månader. Vid bedömande huruvida brottet är grovt skall särskilt beaktas, om den olovliga försäljningen bedrivits i större omfattning.

2 mom. Har någon sålt öl utan att äga rätt därtill, skola, i den mån särskilda skäl ej annat föranleda, på försäljningsstället med därtill hörande utrymmen befintliga eller eljest för försäljning avsedda förråd av öl tillika med kärl och emballage förklaras förverkade.

33 §.

Låter utskänkningsinnehavare eller någon hos honom anställd rusdrycker eller ersättningsmedel därför förtäras eller förvaras i strid mot det i 25 § första stycket stadgade förbudet, straffes med dagsböter.

34 §.

Bryter någon i annat fall än i 32 eller 33 § sägs mot vad i denna förordning är stadgat eller mot föreskrift som meddelats med stöd av förordningen, straffes med böter, högst trehundra kronor.

35 §.

Vad som med stöd av denna förordning inhämtats vid granskning av handelsböcker med tillhörande verifikationer eller eljest vid tillsyn över ölförsäljningen må ej yppas i vidare mån än som erfordras för vinnande av det med kontrollen avsedda ändamålet. Bryter någon häremot, straffes med dagsböter eller fängelse i högst sex månader, där ej gärningen är belagd med straff i strafflagen.

Brott som nu sagts må, där det ej innefattar ämbetsbrott, av åklagare åtalas endast efter angivelse av målsägande.

36 §.

Husbonde ansvarar för förseelse som i samband med försäljning av öl begås av hans husfolk eller i hans arbete antagen person, liksom om förseelsen begåtts av honom själv, såframt ej omständigheterna göra sannolikt, att förseelsen skett utan hans vetskap och vilja. Vad nu sagts om husbonde skall, där föreståndare enligt förordningen finnes, i stället gälla denne såvitt angår förseelse av anställd inom den del av rörelsen över vilken föreståndaren har att utöva tillsyn.

37 §.

Egendom som tagits i beslag må av den myndighet som förordnat om beslaget genast säljas till tillverkare.

I övrigt gäller om beslag vad därom finnes stadgat i rättegångsbalken. Förverkad egendom tillfaller kronan.

38 §.

Har domstol avgjort mål mot någon som bedriver yrkesmässig försäljning av öl eller mot någon hos sådan försäljare anställd angående brott som avses i 32—34 §§, åligger det domstolen att inom fjorton dagar från domens meddelande översända avskrift av domen till den myndighet som utfärdat tillståndsbevis eller, om sådant bevis ej utfärdats, till länsstyrelsen.

1. Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1961. Förordningens bestämmelser skola äga giltighet redan före ikraftträdandet med avseende på åtgärder, som erfordras för tillämpningen därefter.

2. Genom förordningen upphäves ölförsäljningsförordningen den 26 maj 1954 (nr 522), dock att sistnämnda författning alltjämt skall äga tillämpning beträffande förhållanden som hänföra sig till tiden före den 1 oktober 1961.

3. Den som vid utgången av september 1961 äger rätt att sälja öl må efter ikraftträdandet av denna förordning behålla denna rätt, i fråga om utskänkningstillstånd under tid för vilken detta meddelats, och i övriga fall

tills vidare. Avser rätten utminuterig och kan rättighetsinnehavaren enligt förordningens 6 § icke erhålla försäljningsrätt, må dock den dittillsvarande försäljningsrätten behållas, därest rättighetsinnehavaren är enskild person, så länge han innehar rörelsen och i annat fall intill den 1 oktober 1966.

4. Tillverkare må, oavsett vad i 6 § fjärde stycket stadgas, bedriva utminuterig från butik, som där sägs, om denna anordnats före den 1 januari 1961.

5. Förekommer i lag eller författning hänvisning till eller avses däri eljest stadgande, som ersatts genom bestämmelse i den nya förordningen, skall den bestämmelsen i stället tillämpas.

Det alla som vederbör hava sig hörsamligen att efterrätta. Till yttermera visso hava Vi detta med egen hand underskrivit och med Vårt kungl. sigill bekräfta låtit.

Stockholms slott den 23 mars 1961.

GUSTAF ADOLF

(L. S.)

(Finansdepartementet)

G. E. STRÄNG

